

PENSIONS

nyheterna

ANALYS

Mårten Andersson:
Skandia
ska ge
valuta
för
pengarna

sid 6

DITT AFFÄRSNYHETSBRIV OM PENSIONER OCH LIVFÖRSÄKRING

Martin Andersson, FI:

”Många av de kollektivavtalade tjänstepensionerna är otidsenliga”

sid 3

Ledare

”Dags att börja rensa ogräs”

Mikael Nyman
Chefredaktör

sid 2

”FI undersöker utbetalningsmodeller”

sid 7

”Försäkringsbolagen måste skära ned sina kostnader”

sid 10

NR 9 • oktober 2010 • EXAKT MEDIA

Citaten

Arbetsmarknadens parter (borde) avkrävas ett större ansvar för att den mest erfarna arbetskraften verkligen blir kvar på arbetsmarknaden.

Nationalekonomen och forskaren Daniel Hallberg tycker att man borde ställa motkrav på arbetsmarknadens parter som har skattefördelar när det gäller avtalspensionerna.

Ur tidskriften Framtiden nr 3/2010.

”Vad jag gör med pengarna är faktiskt en personlig sak”

Nyblivne ministern Peter Norman får en första känning av Expressens hårt slående ekonomijournalistik. Norman ”vägrade” att berätta vad han gjort med den lön han fått de senaste 20 åren. Expressen konstaterar också att han inte deklarerat någon förmögenhet sedan 2002. Förmögenhetsskatten togs bort 1 januari 2007.

Ledare

Tisdagens utnämning av Sjunde AP-fondens vd Peter Norman till ny finansmarknadsminister har mottagits väl av snart sagt alla på finansmarknaden som vittnar om hans kompetens och förmåga att förstå frågorna. Efter det att han löpt det vanliga gatloppet i kvällstidningarna och fått berätta att han kört för fort (fyra gånger) men inte knarkat och dessutom fått skicka in en kontrolluppgift för en barnvakt, som han hade glömt.

Expressen har gått vidare och djupgranskat statsrådet genom att kontrollera hans deklARATIONER för de 20 senaste åren och där får han dessutom visa upp sin sommarstuga och bostadsrättsfastigheten han bor i. Där får han dessutom den otroligt korkade frågan om hur han konsumerat sina (taxerade) inkomster under de senaste 20 åren. Det kan nog inte ens Expressens reportrar svara på, men en ledtråd är att en hel del av pengarna gått i skatt.

Men nu verkar han alltså fått en OK stäm-

Framtvingad inlösen kan kosta Saab/Spyker 450 miljoner kr

Enligt uppgifter till Pensionsnyheterna har bilföretaget Saab drabbats av en ovälkommen överraskning som kan kosta företaget uppemot 450 miljoner kr. Anledningen är att företaget efter rekonstruktionen har fått nya ägare i holländska Spyker och kreditförsäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti sagt upp kreditförsäkringen för utfästelser enligt ITP-planen. Saab blir nu tvungnet att lösa in skulden i Alecta, vilket innebär att man måste skjuta till uppemot 450 miljoner kr eftersom skulden är tilltagen i underkant, räknat med Alectas regler.

Saab har genom åren använt sig av PRI-systemet för att trygga företagets pensionsåtagande gentemot de anställda som omfattas av ITP-planen. Det innebär att man behåller kapitalet i den egna balansräkningen och därmed låter pensionspengarna arbeta i företaget.

Enligt kollektivavtalet förutsätter kontotryggandet att man har kreditförsäkring och här har avtalsparterna skapat ett monopol för det partskontrollerade ömsesidiga kreditförsäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti. PRI Pensionsgaranti ser löpande över kundföretagens ekonomiska situation och om det visar sig att man ser att riskerna ökar, så har man rätt att endera begära in kompletterande säkerheter eller helt enkelt säga upp försäkringen.

Enligt reglerna har då företaget ingen annan möjlighet än att vända sig till Alecta och begära att skulden löses in i försäkring.

I PRI-systemet räknar man med lite

annorlunda parametrar än i Alecta. När det gäller dödlighetsantagandena är man numera nästan på samma nivå i de båda systemen, men diskonteringsräntan skiljer sig åt.

Liten förenklat kan man säga att Alectas diskonteringsränta härleds ur marknadsräntorna medan PRI-systemets räntor, som sätts av arbetsgivare och arbetstagarare i PRI ideell förening, snarare bygger på näringslivets långsiktiga avkastning. Det innebär att PRI-skulder diskonteras med en högre ränta, vilket gör att skulden hålls nere. När man som Saab tvingas till inlösen får man ta hela skillnaden på en gång.

Tryggad i stiftelse

Av Saabs årsredovisning för 2009 framgår att bolaget hade en pensionsskuld uppbokad till ca 1,4 miljarder kr. Den skulden var i sin tur tryggad i en stiftelse som vid årsskiftet innehöll tillgångar som översteg skulden med 79 mkr. Det finns alltså tillräckligt med pengar för att hantera skulden om man räknar enligt PRI-reglerna, men för att lösa in skulden i Alecta måste man betala 10-20 procent mer. Hur mycket mer beror bland annat på ålderssammansättningen på de försäkrade i kollektivet.

Till den kostnadsökningen kommer de nya premier som Alecta aviserade i somras, som innebär att inlösenpriset ökar ytterligare med 5-10 procent på alla framtida premier, vilket avspeglas i inlösenpriset.

Alectas premiehöjning träder

visserligen inte kraft förrän den 31 oktober, men man har meddelat att man inte kommer att acceptera någon inlösen före det datumet, så för Alecta är det redan november. Anledningen till att man gör det är att kundföretagen inte ska kunna spekulera mot bolaget och låta kollektivet betala för till exempel ökningen i livslängdsantagandet.

Sägs upp ensidigt

Det här är en situation som bolagen i mycket liten utsträckning själva kan råda över. Kreditförsäkringsavtalet, som man har med den enda möjliga försäkringsgivaren, kan alltid sägas upp ensidigt av PRI Pensionsgaranti.

Enkelt uttryckt betyder uppsägningen att de andra företagen i näringslivet som står bakom PRI Pensionsgaranti inte vill ta risken med Saab/Spyker framöver, eftersom det är de som tillsammans står för garantin.

Facken har mer en bevakande än beslutande roll i PRI Pensionsgaranti, men en representant för facken säger till Pensionsnyheterna att man borde undersöka om det inte skulle vara möjligt att uppmana Saab att köpa försäkring i Alecta för framtiden men att man låter den ”gamla” skulden ligga kvar.

Enligt uppgifter till Pensionsnyheterna pågår nu förhandlingar mellan PRI Pensionsgaranti och Saab och locket är på. Men att ta en smäll på 450 miljoner kr direkt över resultatet i bolaget lär knappast vara något som glädjer Spynkers aktieägare.

Martin Andersson, FI:

”Branschen står inför en stor och nödvändig omvandling”

Under Martin Anderssons knappa två år som generaldirektör på Finansinspektionen har det varit gott om nyheter. Inspektionen har dragit in tillstånd, tvingat fram likvidationer och tagit ut enorma straffavgifter av syndarbolag i finansbranschen. Om det beror på att tillsynen blivit skarpare, syndarna fler eller att FI numera har vassare nypor och torrare krut kan vara svårt att svara på. Helt klart är dock att FI inte är någon blyg myndighet. Och blyg är det synd att kalla Martin Andersson som dragit in tillståndet för HQ Bank och Aspis Liv och fällit Länsförsäkringar Livs ombildningsplaner, för att bara ta några exempel.

Det faktum att Finansinspektionen slår till hårt mot syndare är något som man fått kritik för. I fallet med HQ Bank var det många av aktieägarna som tyckte att en mer ordnad avveckling hade varit att föredra, framför att ta i med storsläggan direkt och dra tillståndet. Men enligt Martin Andersson hade man inget val i fallet HQ.

– Har man förverkat sitt tillstånd så finns det lagstiftning i Sverige som säger att man ska sättas i tvångslikvidation omedelbart. Det var vad som skedde i det här fallet. Både vi, Riksgälden och Riksbanken har under många år drivit frågan om att man borde ha en lagstiftning som gör att man kan få ett större handlingsutrymme efter att man dragit tillbaka ett tillstånd men Sverige är ett av få länder som inte har en sådan lagstiftning.

– Vi fick en lagändring för de systemviktiga bankerna i och med krisen och det är bra. Men vi har under många år drivit linjen att vi inte kan ha ett regelverk för de systemviktiga bankerna och ett annat för de andra. Carnegie och Kaupthing Sverige ansågs systemviktiga, medan andra ansetts inte vara det. Man riskerar att få konkurrens effekter och så kan man inte ha det, man måste ha tydliga spelregler.

Vad är det du vill ha?

– Vi behöver tre saker. Vi behöver nya kapitalkrav, nya kvantitativa likviditetsregler och en ny solvensordning. Det som varit problemet

Foto: Lars Nyman

– Att ha garantier som man bara avser att hålla om man råkar ha pengar vid det tillfälle de behövs betalas ut, det fungerar inte, säger Martin Andersson som anser att bolagen får skaffa fram nytt kapital eller ändra i sina portföljer om de kommer i ett läge där solvensen hotas.

i Sverige redan sedan den förra bankkrisen är att när man står på ruinens brant, när allting är över, så sitter bankerna med en alltför stark förhandlingsposition. Det är ett skäl till att vi behöver ett nytt regelverk. Vi har fått kritik för att vi inte har gett mer tid, men vi har faktiskt inte den möjligheten.

Hade det blivit annorlunda om ni hade haft det?

– Hypotetiskt sett hade vi då inte behövt sätta HQ Bank i likvidation. Man hade kunnat lägga in en tvångsförvaltning. Aktieägarna hade väl varit borta ändå, men man hade kunnat ta förluster på andra sätt och kanske fordringsägare också. Vi hade kunnat ha en process som gjort att banken kunde fortsätta driva sin verksamhet. HQ Bank var inte i finansiell nöd när tillståndet drogs.

■ **Du vill ha nya solvensregler för försäkringsbolag och de kommer ju**

nu genom Solvens II. Ser du någon risk för att reglerna ökar kapitalkraven så mycket att avkastningen minskar och att konsumenterna därigenom får lägre pensioner?

– De nya reglerna behövs och är nödvändiga. Det är inte så många år sedan hela livförsäkringsbranschen var rätt hårt klämd. Man klarade sig rätt väl igenom den här krisen, delvis beroende på att man redan hade börjat skruva åt regelverket i början på 2000-talet. Men det var rätt pressat hösten 2008. Att säga att man tog sig ur krisen helt perfekt och inte behöver förstärka kapitalkravet är att dra det alldeles för långt. Även om man klarar av att leverera nu så är det viktigaste att säkerställa att man klarar av att leverera om 20 år.

■ **De traditionella försäkringsbolagen har erbjudit sina kunder produkter med garanterade räntor under långa perioder, ibland mer än 30 år.**

Vad ska ömsesidiga bolag göra i det här läget när ränteläget är lågt och inflationen nästan obefintlig?

– Man får väl se till att man har kapital så man kan leva upp till garantierna och om nödvändigt får man ändra sina risker så att man kan leva upp till de garantier man lovat kunderna. Att ha garantier som man bara avser att hålla om man råkar ha pengar vid det tillfälle de behövs betalas ut, det fungerar inte.

■ **Ska man räkna med att den situation vi har nu, med låg inflation och låg ränta, ska fortsätta i all evighet eller ska man anta att vi på lång sikt kommer att ha en inflation på två procent och en ränta på fyra, vilket är det historiska genomsnittet?**

– Vi har drivit en linje, som bygger på att man för riktigt långa åtaganden ska få göra makroekonomiska antaganden som till exempel bygger på en inflation på två procent och en ekonomisk

Ogräs och rabatter

pel av både kvällstidningarna och finansmarknadens aktörer. De sistnämnda är många gånger rent översvallande och tacksamma över att man (äntligen) får en minister som kan de frågor han ska ha ansvar för och har redan börjat fila på önskelistorna.

Eftersom Peter Norman blir högst ansvarig för den girigaste av alla branscher, finansbranschen, så styrs önskingarna givetvis av de olika särintressen som hämtar sina pengar ur allas våra plånböcker. Och då är frågan om det verkligen är nåt att jubla över att man nu får en minister som förstår vad det är fråga om.

Finansbranschen bygger ju ofta på att kunderna inte ska ha en aning om vad de köper och helst aldrig se vad de betalar

för. Det är ju därför det gått så bra att sälja strukturerade produkter utan möjlighet att se kostnader eller försäkringsavtal som inte ens jurister klarar av att tolka.

Peter Norman har i sitt tidigare jobb ibland hävdad att han ser som sin uppgift att rensa ogräs i finansmarknadens rabatter. Jag hoppas att han fortsätter med det. Tillväxten på ogräs är betydligt högre där än tillväxten varit i mina aktiefonder under de senaste decennierna så han kommer att få en hel del att stå i. Men lycka till Peter. Du vet vad du har att göra.

Mikael Nyman
Chefredaktör

tillväxt på 2-2,5 procent per år. Med ett sådant antagande finns ett åtagande från samhället i botten som betyder att räntan bör ligga på 4-4,5 procent och då kan man använda det måttet för att få större stabilitet. De här antagandena måste man hela tiden omvärdera. Den modellen skulle få ner den kortsiktiga volatiliteten i livbolagen som vi ser i dag.

■ **Det innebär ju en återgång till den gamla modellen med "högsta räntan" som var en av FI "påkittad" ränta och som gav FI möjlighet att hålla bolagen under armarna genom att undvika att sänka diskonteringsräntan.**

– Om du sätter räntan på ett robust och genomlyst sätt får du en automatik i utvecklingen av den här räntan eftersom den följer marknadsräntorna. Det är inte som den högsta räntan där man diskretionärt satte räntan vid vissa tidpunkter. Men den svenska Finansinspektionen kommer inte att kunna sätta den här räntan helt självständigt och det är möjligt att den kan komma att sättas av den nya europeiska finansinspektionen, EIOPA.

■ **Och ni skulle då inte vara blyga för att sänka räntan, även om det skulle innebära att ni faller bolagen?**

– Nej. I det läget är det upp till bolagen att skaffa fram mer kapital.

■ **Många av de svenska bolagen är ju ömsesidiga och har bara spararnas kapital att tillgå. Hur ska de göra för att få in nytt kapital om ni anser att det behövs?**

– De får se till att skaffa sig mer kapital om det är vad som behövs. Det kan ju också innebära att de kan dra ned sina risker, vilket minskar kapitalkravet.

■ **Ser du någon risk med att ni mäter solvensen vid en viss tidpunkt i ett bestånd och att den i det långa loppet visar sig vara en helt oviktig observation, även om den är alldeles korrekt och exakt?**

– Man måste väl mäta nånting... Det positiva i Solvens II regelverket är att man har systemet med ORSA (Own Risk and Solvency Assessment) som innebär att man själv har möjlighet att utvärdera sina egna risker på längre sikt och se hur långt kapitalet kan tänkas räcka, med utgångspunkt i vad bolagen ser i omvärlden. Men den förväntansbilden ska inte handla om drömmar utan måste vara förankrad i verkligheten.

■ **Det här synsättet innebär ju att den traditionella försäkringen, med långa nominella garantier, kommer att få svårt att överleva. Ser ni någon risk att den produkten dör,**

trots att ni inte har till uppgift att styra bolagens utbud?

– Vi säger ingenting om vilka produkter som bolagen vill tillhandahålla. Om man erbjuder en garanti så måste man också garantera den garantin. Det tycker jag är grundläggande.

■ **Kan det då bli så att reglerna tvingar bolagen att sluta sälja traditionella försäkringar med garanti och istället erbjuda fondförsäkring. Det skulle i så fall innebära att kunderna inte får någon garanti alls och skulle det i så fall vara bättre för konsumenterna?**

– Jag tror absolut att det finns en framtid för produkter med garantier men då måste man också ha kapital och en portföljsammansättning som gör att man kan hålla det man lovar. Om man säljer produkter som är garanterade men som kan visa sig inte vara det, så är det inte bra för kundnyttan.

■ **Ni har haft mycket jobb med fallet med Aspis Liv där bolaget tappade kontroll över sina skuld täcknings tillgångar och 300 miljoner kr hamnade på villovägar i Schweiz. Det viktigaste inslaget i er tillsyn att vaka över att just detta inte händer. Hur kunde ni missa det?**

– Aspis Liv är komplicerat och vi har också anmält dem till ekobrottsmyndigheten. I Sverige har vi inte ett system som betyder att vi sitter och skuggar alla företag. Vi är beroende av de uppgifter vi får in och när vi hittade problem, så gick vi in och grävde i Aspis Liv.

■ **Var det inte så att ledningen själv anmälde problemen till er och att ni inte hade en aning?**

– Vem som gjorde vad och vem som hittade vad i sådana här fall blir egentligen bara semantik. Det viktiga är att när vi hittar något, så måste vi agera. De sa att de hade lite kontroll kvar och vi gav dem lite tid för att försöka få tillbaka tillgångarna, innan vi drog tillståndet. Det tog lite tid innan vi såg att allt inte var så som de sagt att det var. Den typen av osanning tar tid att se igenom.

■ **Och det är skälet till att det kunde gå så illa?**

– Ja, om man bryter mot reglerna och mörkar med det då kan vi inte alltid se det. Vi kan inte vara så nära inpå med 4 000 företag under tillsyn. Vill man spela oärligt så finns risken att man klarar sig.

■ **Nu finns det ett hemligt avtal med en förlikning mellan Aspis**

Livs likvidatorer och banken Credit Suisse. Det kan innebära att det kvarvarande beståndet av personer som var sjuka då ni drog tillståndet nu kan överlätas till någon annan aktör, medan aktieägarna kan bli utan pengar eftersom en del försvunnit. Är ni nöjda med det avtalet?

– Ja. Vi ska se till att försäkrings-tagarna får den trygghet de har rätt till. Att aktieägarna inte får tillbaka sina pengar är inte ett bekymmer i vår värld.

■ **Er chefs-ekonom**

Lars Frisell nämnde händelserna i Aspis som ett bra exempel på varför det behövs en statlig försäkringsgaranti som kan gå in och täcka den här typen av risker. Tycker du också att det behövs en statlig försäkringsgaranti?

– Ja, jag tycker det verkar rimligt. Eftersom det finns ett investerarskydd inom pensioner tycker jag att det finns all anledning att ha det i också det här fallet.

■ **Men om ett livbolag har en garanti som det inte klarar av att uppfylla, ska då staten gå in och ersätta kunderna?**

– Skyddet för investerare skyddar inte pengarna från att försvinna, det skyddar pengarna om de försvinner otillbörligt.

■ **Lars Frisells beräkning tydde på att en garanti skulle kunna kosta 1,3 procent av premien, vilket skulle höja kostnaderna rejält för konsumenterna, trots att de händelser som vi sett i Aspis ändå är ganska ovanliga...**

– Att det inte händer så ofta är en klen tröst för de som drabbades av händelserna i Aspis Liv. Att hävda att det bara är trehundra personer som drabbats och att det aldrig hänt förut, betyder inte att det inte finns behov av den här typen av skydd.

■ **Just nu sitter en utredning och tittar på hur man ska kunna åstadkomma flytträtt av äldre försäkringsavtal. Redan innan den utredningen är klar har Finansinspektionen gått ut och talat för flytträtt och hävdar att den bör gälla på alla typer av försäkringar även förmånsbestämda pensioner. Riskerar inte det att bli mycket komplicerat?**

– Jo, det kommer nog att bli komplicerat, men det kommer även att innebära att vi får en bra genomlysning av verksamheten. Det

är grundläggande att kunderna har konsumentmakten och kan rösta med fötterna.

■ **Tjänstepensioner är ju arbetsgivarägda och vem är det som ska ha rätt att flytta dem? Är det jag som individ eller är det min arbetsgivare? Det är ju kollektiva system som kan vara svåra att individualisera, eller hur?**

– De kollektivavtalade förmånsbestämda pensionerna har sina begränsningar och det kommer bli väldigt komplicerat med flytträtt på de här avtalen. Samtidigt är de lite otidsenliga med hänsyn till samhällsutvecklingen under många år nu gått mot en ökad individualisering och transparens. Jag tror att det kommer mer att fundera över, även efter det att utredningen lämnat sitt betänkande.

– Men det är viktigt att slå fast att principen ska vara fri flytträtt. Av det skälet behövs förändringar och jag tror att många av dessa är positiva. Väldigt mycket handlar om fördelning av överskott mellan olika försäkringsgrupper som gör den här materian extremt svårgränstränglig. Det är till exempel oklart vad som händer om man faktiskt flyttar och om man då har några pengar kvar, eller om de försvinner i samband med flytten. Det finns så många otidsenliga parametrar i det här som gör att man som konsument helt sitter i händerna på några bolag utan att man har någon insyn. Flytträtten kan bli en bra "trigger" för att förbättra tydlighet och transparens.

■ **Det låter som branschen står inför en smärre revolution. Många av systemen med gamla förmåner påminner ju om socialförsäkring och att individualisera dem och skilja ut vad som tillhör vem blir lite grann som att göra ägg av omelett. Håller du med?**

– Det är alltid till nytta för kunderna att förstå vad som är mitt och vad som inte är mitt. Det är en stor omvandling för branschen men det är en välbehövlig sådan.

■ **Kommer det att gå fort eller kommer vi ha en omställningsperiod på 28 år?**

– Det kommer säkert ta lite tid. Därför måste vi vara väldigt tydliga med att det är den här vägen vi ska gå. Det kommer alltid att finnas intressen som kommer att försvara otydligheten och som inte vill visa exakt hur överskott delas mellan olika grupperingar.

– Sen finns det också ett starkt intresse för att inte göra något alls, eftersom allt redan är så bra som det kan bli, men vi kommer arbeta väldigt aktivt för att det inte ska ta 28 år.

– Vill man spela oärligt så finns risken att man klarar sig, säger Martin Andersson och syftar på att 300 miljoner kr av Aspis Livs skuld täckningstillgångar försvann från bolagets konton trots att det är en av Flis viktigaste uppgifter att se till att så inte ska kunna ske.

Personnyheter

Mikael Björknert ny ordförande i Swedbank Försäkring

Mikael Björknert är ny chef för affärsområdet Group Business Support, och ny styrelseordförande för Swedbank Försäkring. Han kommer närmast från en tjänst som chef för Global Transaction Services på SEB.

Mikael Björknert har mångårig erfarenhet från en rad ledande internationella befattningar inom Mikael Björknert SEB, däribland som chef för Securities Services och Commercial Banking. Han har suttit i en rad styrelser inom SEB och sitter även i externa styrelser som Nasdaq OMX Nordic.

"Efter våra första kontakter är jag väldigt positiv till hans intresse och nyfikenhet på vår affär. Det är väldigt bra med en ordförande som har ett tydligt uppdrag att utveckla alla produktområden inom koncernen." kommenterar Per-Erik Gullnäs, VD på Swedbank Försäkring.

Wanted

Finansinspektionen söker solvensexpert

Finansinspektionen, FI, söker en försäkrings- och solvens 2-expert.

Den man söker kommer att vara involverad i arbetet med införandet av Solvens 2 och kommer att arbeta tillsammans med aktuarier och andra specialister, såväl internt som externt.

I arbetet ingår att producera kortare rapporter och vara föredragande vid möten.

Sökande bör ha redovisningserfarenhet från försäkringsbolag. Det är en fördel om med erfarenhet från både liv- och skadebolag. Dessutom ska man ha goda kunskaper om Solvens 2-regelverket.

SPP söker produktutvecklare för Risk

SPP söker nu en affärsutvecklare för riskförsäkringar. Tjänsten innebär att vara delaktig i strategisk planering samt utveckling av erbjudanden och produkter inom riskförsäkringsområdet.

Mårten Andersson, ny vd för Skandia Norden:

"Vi ska ge alla en 'fair deal'"

Mårten Andersson är ny vd för Skandia Norden och tillträdde den sista september. Han efterträder Bertil Hult som sa upp sig i augusti för att som han själv uttryckte saken "få bättre kontroll över sin almanacka". Mårten Andersson har varit i Skandia i 15 år, senast som chef för affärsområde privat med en bakgrund som vd för Skandias olika bolag i Chile, Mexico och Italien.

Precis som seden numera bjuder, ska en ny tillträdande ledare ha en programförklaring och den sammanfattar Mårten Andersson i ett begrepp som han lånat från USA:s president Harry S Truman. Han lanserade 1948 lanserade begreppet "Fair deal". Då handlade det om ökade möjligheter för fackföreningar att utöka socialförsäkrings-systemet, införa minimilöner och erbjuda lån till lantbrukare. Mårten Andersson lägger dock helt andra kort i given när han beskriver sin vision av en "Fair Deal".

I begreppet fair ligger inte att vi ska vara billigast eller alltid betala mest. Vi ska alltid ge kunderna värde för sina pengar. Aktieägarna ska känna att de får en rimlig avkastning på det kapital de satsat i bolaget. I Skandia Liv är det kunderna som är ägare, eftersom bolaget inte ska dela ut vinster till andra än dem, och även de ska ha en fair deal. Sen finns det alltid spänningar i bolag mellan olika grenar men jag ser ingen konflikt i att lämna en "fair deal" till alla.

Varför ville du ha det här jobbet?

Jag har jobbat i 15 år i Skandia och har vad jag kallar en passion för Skandia. Det gör att jag ser det som ett otroligt privilegium att få ta över som vd för Skandia i Norden. Men det är den känslomässiga delen. Den logiska är att jag tycker att Skandia har det bästa sparande- och försäkringserbjudandet på marknaden. Vi har en stor kundbas med 1,7 miljoner kunder och vi har nu ett närmast unikt tillfälle för att luta oss framåt och ta större plats och anta en positiv utmaning.

Marknaden har ju förändrats

kraftigt på senare år, bland annat genom att partsuphandlingarna skapat lågkostnadsalternativ för kryssprodukter. Hur ska ni klara av den marknaden?

Jag har precis anlänt till det här jobbet så jag har inte någon detaljplan för hur det ska gå till. Men rent spontant ser jag att det finns plats för oss även på den marknaden. Jag vet att Skandia Livs vd Bengt-Åke Fagerman gör ett gediget arbete för att ta fram bra produkter för att vara med även på den marknaden.

Men det förutsätter väl att ni kommer med som upphandlat alternativ?

Ja, och vi ska därför arbeta för att göra det och det är jag säker på att vi kommer att klara av.

Har ni inte hamnat lite i hörnet där bankerna med sina stora kontorsnät nu ser till att plocka kunder från er på kryssmarknaden samtidigt som avtalsparter och förmedlare genom upphandlingar ser till att pressa marginalerna. Hur ska ni ta er ur hörnet?

Jag håller inte med dig om beskrivningen att vi hamnat i hörnet. Vi har ett mycket brett och gediget utbud med Skandia Liv som haft historiskt mycket hög avkastning. Sen tror jag att vi ytterligare kan förstärka den kanal vi har genom Skandiabankens enkla och raka erbjudande som jag uppfattar som juste. Detta i kombination med linkbolagets förmåga att alltid ha ett bra erbjudande i form av fonder med hög kvalitet gör att vi står starka på marknaden.

Men hur ska ni agera?

Vi ska jobba mer med olika sätt för kunderna att möta oss. För kunder som gärna vill arbeta med självbetjäning ska vi ha enkla kanaler via webb- eller telefongränssnittet. Kunder som till exempel närmar sig pensionsåldern och har mera komplexa rådgivningsbehov ska vi erbjuda bra personlig rådgivning via vår egen rådgivningsorganisation eller via försäkringsförmedlare.

Kommer ni att arbeta mycket med förmedlarkanalerna, trots att den kan innebära att ni kan förlora affärer eftersom de kan flytta affär till den leverantör som de själva föredrar eller betalar mest?

Mårten Andersson är ny vd för Skandia Norden.

Förmedlarkanalerna har alltid varit viktig för oss. Det är en stor tjuvning att ha en oberoende intermediär som hela tiden granskar och utvärderar våra erbjudanden och väljer det som de tycker är bäst för kunderna i varje läge. Det innebär att vi måste stå på tårna och vara aktiva i förhållande till dem och det är bra.

Är det något område som du ser att ni varit dåliga på hittills eller någon del som du vill förstärka er närvaro på?

Av en massa konsultbilder som jag fått titta på så kan jag se att hälsoförsäkring kommer att bli ett växande område och där har vi redan en bra produkt för att ta ytterligare steg på den marknaden.

Domen i det så kallade Tysklandsmålet bör innebära att parternas riskförsäkringsbolag AFA kan komma att konkurreras ut ytterligare i och med att de inte utan upphandling ska få ta affär på offentliganställdas avtalsområden. Är det något ni har med i planeringen?

Ja det har vi noterat.

Är alla gamla Skandiasandaler utvärda nu?

Ja, det är de. Skandia har en 150-årig historia och alla företag har haft sina ljusa och mörka kapitel i historien. Den här organisationen är helt fantastisk och nu är jag säker på att de kommer att ta tillfället till full nytta för att verkligen dra fördelar av allt som är bra med Skandia.

FI undersöker vinstutdelande bolags utbetalningsmodeller

En undersökning i vår kollega Pensioner & Förmåner nr 10 2010 visar att det är mycket stor skillnad mellan hur de olika livbolagen väljer att dela upp pensionskapitalet när det blir dags för utbetalning. Det kanske intressantaste i undersökningen är att de ömsesidigt bedrivna bolagen generellt betalar ut högre månadsbelopp än de vinstutdelande och man behöver inte vara konspiratorisk för att ana ett samband. För ägarna är det nämligen alltid en bättre affär att betala ut kapitalet i mindre rater, något som alltså avspeglas i utbetalningsmodellen.

Vi kommer att titta närmare på om det kan finnas någon systematik i detta och jag kan redan nu säga att vi sannolikt kommer att göra ett tillsynsärende av den sak du tar upp, säger Göran Ronge, aktuarie på Finansinspektionen, till Pensionsnyheterna.

Enligt representanter för de bolag som är intervjuade i artikeln i Pensioner & Förmåner beror skillnaderna på att man gör olika antaganden om livslängd och att det finns skillnader i prognosräntan för hur mycket pensionskapitalet kommer att öka i värde per år.

Lite förenklat delar bolagen pensionskapitalet på antalet månader som de tror att kunden ska leva, när de ska bestämma den månatliga utbetalningen. På så sätt tänker man sig att pensionen ska räcka fram till dess att kunden levtt klart. Om de tror att pensionskapitalet ökar i värde genom positiv kapitalavkastning så kan de räkna upp pensionskapitalet och då kan månadsbeloppet bli större.

Olika antaganden

Att bolagen gör olika antaganden om hur länge deras kunder ska leva och om den framtida förräntningen av kapitalet är inte underligt. Det är ingen exakt vetenskap att bestämma livslängd och de har alla olika sammansättningar av kunder och olika tillgångsportföljer. Men det är troligen ingen slump att de vinstutdelande bolagen väljer att räkna med långa livslängder och låga prognosräntor.

Den första och kanske viktigaste anledningen stavas riskvinster eftersom de tillfaller aktieägarna. I Nordea Liv och Swedbank, de två bolag som enligt undersökningen betalar ut lägst pensionsbelopp initialt, får aktieägarna bolagets riskvinster från försäkringar utan återbetalningsskydd. Riskvinsterna uppstår om färre kunder överlever ett år än vad bolaget räknade med

i sina antaganden. Bolaget betalar avtalade arvsvinster till kunderna och erhåller pensionskapitalet från de som faktiskt avlider. Ju längre livslängdsantaganden som bolaget gör, och därmed lägre arvsvinster man betalar till kunderna, desto säkrare kan aktieägarna vara på att göra vinster från bolagets riskvinster.

Men ägarna har fler anledningar till att hålla nere prognosräntorna, som ligger till grund för storleken på den månatliga utbetalningen. Det andra skälet till det stavas högre avgiftsuttag. En låg prognosränta

"Riskerna är överhängande att ägarna till de vinstutdelande bolagen gör beräkningar som gynnar dem själva istället för kunderna"

och långa livslängdsantaganden innebär att bolaget behåller ett större pensionskapital under en längre tid i bolaget. Bolagen får därigenom ett större pensionskapital som avgiftsbas och större avgifter.

Större vinster

Incitamenten är desamma vid temporär utbetalning som vid livsvarig, även om vinsterna av de försiktiga antagandena blir större ju längre utbetalningstiden är. Och här finns det heller ingen skillnad mellan traditionell försäkring och fondförsäkring. Ägarna kan tjäna pengar på samma sätt i båda försäkringsformerna. Effekten på avgiftsuttaget är dessutom helt oberoende av om kunden har valt återbetalningsskydd eller inte. Fast det är bara om kunderna inte valt återbetalningsskydd som aktieägarna kan tjäna pengar på riskförelsen.

I de vinstutdelande bolagen gör man ofta ett stort nummer av att man lovar kunderna att avgifterna

Göran Ronge, aktuarie på Finansinspektionen, säger att man sannolikt kommer att göra ett tillsynsärende för att undersöka om det finns någon systematisk skillnad i hur mycket ömsesidiga respektive vinstutdelande livbolag betalar ut till sina kunder.

faktiskt täcker bolagets driftskostnader. Om avgifterna inte täcker kostnaderna är det nämligen ägarnas sak att se till att fylla i det som fattas. Men omvänt är det ägarna

till alla bolag där de ska visa att avgifterna täcker kostnaderna fullt ut och att man inte korssubventionerar vissa av produkterna. Resultatet av den undersökningen skulle ha kommit nu i höst men sammanställningen har dragit ut på tiden så en rapport kommer troligen inte förrän en bit in på 2011.

Men det är inte bara försäkringsavgifterna som kan göra att aktieägarna kan tjäna en hacka. Samma princip gäller för riskavgifterna, men dessa är mer komplex sammanfattning och svåra att utvärdera.

Lita på FI?

Och det är kanske det värsta med hela den här mycket komplexa materian. Kunderna har små eller snart sagt inga möjligheter att kontrollera hur bolagen gör sina beräkningar. Och risken är överhängande att ägarna till de vinstutdelande bolagen gör beräkningar som gynnar dem själva istället för kunderna. Fram till år 2000 var det förbudet för aktieägare att ta ut vinst ur livbolagen, bland annat mot den här bakgrunden.

Nu när det är tillåtet att ta ut vinst ur ett livförsäkringsbolag så måste kunderna sätta sin lit till att Finansinspektionen klarar av att övervaka att det går juste till. Och att döma av undersökningen så finns det här ett stort jobb för Finansinspektionen.

Att tro att bolagen själva, marknaden, konkurrensen eller kunderna själva skulle klara av det är inte bara fåfängt. Det är dumt.

Pensionsgruppens ändring av balanseringen drar ut på eländet till 2012

Under 2009 ändrade Riksdagen beräkningsmodellen för balanseringen av inkomstpensionerna. I huvudsak innebar förändringen att ett glidande treårigt medeltal för AP-fondernas förmögenheter ingår i tillgångarna istället för att räkna med ställningen vid utgången av året. Syftet var att få mer stabilitet i pensionerna och minska de kraftiga effekterna av balanseringen. Med facit i hand visar det sig dock att förändringen fått motsatt effekt och gör att pensionärerna fått en slagigare utveckling än om man låtit saken bero.

Pensionsgruppens motiv för förändringen var att man inte ville få alltför stora slag i pensionsnivåerna till följd av att AP-fondernas tillgångar rörde sig uppåt eller framför allt nedåt i värde.

Pensionsgruppens moderat ledamot Mats G Nilsson förklarade sig nöjd med att man "på det här sättet byggt in en tröghet i systemet".

Och visst ger modellen en tröghet. Men det man inte förutsåg – alternativt valde att bortse ifrån – när man bestämde sig för att ändra i formlerna var att det också skulle ta längre tid att komma tillbaka till den ursprungliga nivån. Det gör att pensionärerna kommer att få vara med och amortera av underskottet under flera år framöver.

Högre pensioner

Pensionsnyheterna har begärt och fått ut underlag från Pensionsmyndigheten som visar att pensionärerna både under 2011 och 2012 skulle ha fått högre pensioner om man hållit kvar vid den ursprungliga modellen.

Visserligen skulle inbromsningen ha blivit ännu högre för 2010, minus 4,47 procent istället för -2,95 som det nu blev men för de kommande två åren skulle läget se betydligt bättre ut. 2011 blir balanseringen -4,26 procent medan den gamla modellen ger -3,04 procent. Och 2012 skulle pensionärerna i praktiken ha fått tillbaka den sänkningen med råge. Då blir det nämligen 3,25 procents ökning medan den nu valda metoden bara ger en ökning på 1,67 procent, enligt Pensionsmyndighetens siffror.

– I mångt och mycket var det här effekter som Försäkringskassan påtalade i sitt remissvar till förslaget om ändrad balansering, så det är ingen överraskning att vi nu ser de här effekterna, säger Ole Settergren, utredningschef på Pensionsmyndigheten, till Pensionsnyheterna.

Men det är inte bara politiker-

en del av den anpassning till den ekonomiska utvecklingen som vi förväntat oss komma via indexeringen, genom utjämningen i inkomstindex, nu istället sker via balanseringen. Det är inte så att några pengar försvinner för pensionärer och pensionssparare. Utan utjämning av inkomstindex hade pensionernas utveckling blivit negativ redan år 2009 – och då genom den vanliga indexeringen. Balanseringen hade då endera inte behövts alls eller åtminstone blivit mycket mindre 2010 och 2011. Totalt sett över hela perioden hade det inte haft någon större betydelse för pensionens storlek.

– Pensionsmyndigheten har i det beräkningsuppdrag man fick av regeringen tidigare i år beskrivit förhållandet och föreslagit att regeringen skulle låta utreda frågan.

Mindre volatilitet

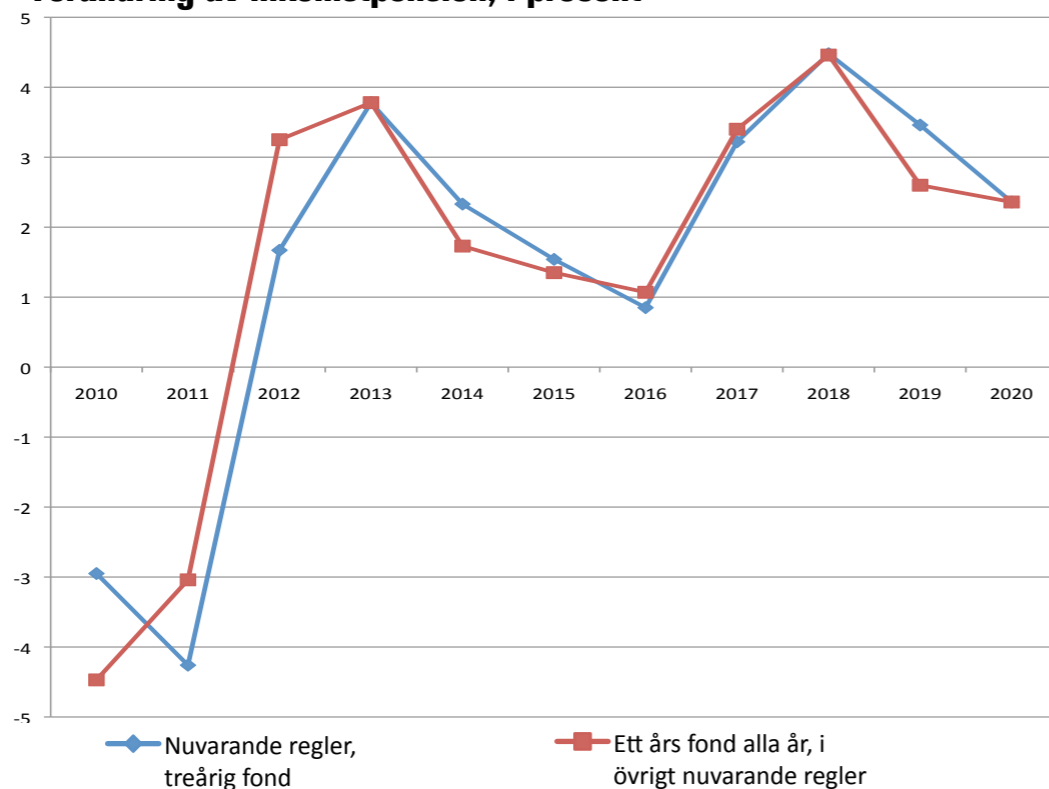
Det ligger i snart sagt allas intresse att försöka förhindra att volatiliteten i pensionsutbetalningarna hålls nere och det finns ett antal olika sätt att åstadkomma det. Pensionsmyndigheten har tagit fram modeller som gör prognoser över de förväntade inbetalningarna

för kommande år och att man även beaktar pensionsskuldens utveckling för kommande år för pensionärerna, vilket man tidigare inte gjort. Den typen av justeringar i systemet skulle kunna ge en mindre volatilitet.

Fortfarande är det ändå så att den realekonomiska utvecklingen i kombination med aktie- och räntemarknadens utveckling alltid kommer att synas på pensionsutbetalningarna. Balanseringen 2010 var ju en direkt följd av att AP-fondernas tillgångar krympte på grund av finanskrisen 2008. Den följsamheten är något som politikerna ville bygga in i systemet redan när det skapades. Problemet är bara att man helst vill ha följsamhet när allting går uppåt, inte nedåt.

Eftersom de här frågorna hittills har hanterats av ett fåtal experter på Pensionsmyndigheten är det troliga att myndigheten kommer att bli inblandad i den utredningen, om det nu blir någon. Men med hänsyn till att snart sagt alla partier i valrörelsen tävlade om att förbättra den ekonomiska situationen för pensionärerna är en förändring säkert något som många vill ha. I varje fall om den höjer pensionerna.

Förändring av inkomstpension, i procent

Dessa texter publiceras i samarbete med den brittiska pensionsnyhetstjänsten IPE.Com

ATP, LD get green light on conducting banking, credit and insurance activities

Legal changes in Denmark will boost the business power of pensions institutions ATP and LD, paving the way for them to run banking, credit and insurance activities, as well as their pensions operations.

The Danish government, in its programme of legislation for the coming parliamentary year, has proposed that ATP and LD, like the rest of the sector, will have "permission to conduct financial business in the form of subsidiary companies".

The changes will form part of a broader revision of the Act on ATP and LD scheduled for this parliamentary year.

Mona Frandsen, legal counsel at ATP, said the new rules were an extension of ATP and LD's rights beyond those they already have in terms of owning investment companies and investment management companies.

"This is to further protect ATP's investments," she told IPE.

"Life insurance companies already have those rights, so this is a harmonisation and equalisation with those rules."

But despite the new business freedom ATP and LD are set to acquire, neither has plans to make any great forays into the banking, insurance and credit sectors just yet.

"There are no plans at ATP," Frandsen said.

LD's deputy director Dorrit Vanglo said: "We haven't got any plans at the moment to use this, but if a situation comes up when it's necessary, then it's nice to have the legislation there."

Last month, ATP acquired a 49.95% stake in FIH Erhvervsbank from Iceland's now defunct Kaupthing Bank.

As the law governing ATP now stands, the pension institution may not hold a majority stake in another company, except in a temporary situation lasting less than a year, when the move is necessary to protect its investments.

Under the new legislation, ATP and LD will have the freedom to take over financial institutions on a permanent basis.

Frandsen said the law was not being changed as a result of ATP's new involvement with FIH.

"A change to the ATP Act was underway, and it's not a consequence of that," she said, pointing out that ATP does not have control of the Nordic lender.

The new legislation is being packaged with a broader change in the ATP Act, which was due in any case because of the winding up of the SP special pension scheme – a smaller-scale scheme that has run alongside ATP's giant labour market supplementary pension scheme for 12 years.

"It was natural that there would be a change at this point," Frandsen said.

Earlier this summer, ATP made its first foray into the UK market by opening an office in London. The office is located in Dover Street and led by Morten Nilsson, head of international operations.

ATP said the office would play a vital role in its strategy to exploit its expertise and business model on the international scene.

The Eurofi Forum's take on pension reform

The challenge of progressing EU pensions policy along the lines suggested in the European Commission's Green Paper may seem overwhelming. But delegates at the Eurofi Financial Forum 2010 conference in Brussels have heard that a realistic approach toward advancement could be to define a series of progress steps, or "pillars".

Pervenche Berès, MEP and prominent French socialist, said the complex fragmentation of pension systems across the Continent was good reason for the step-by-step approach. Berès is rapporteur for the European Parliament's Special Committee on the Financial, Economic and Social Crisis.

Also taking up the pillar formula, Chris Verhaegen, secretary general of the European Federation for Retirement Provision, observed that the "transitional", or staged, approach now required the spelling out of definitions of "pillars", or norms, to lay down objectives for the road ahead.

The conference also received a boost for the adoption of a version of the 28th Regime formula. This would entail the establishment of a package of legislation that EU member states could opt into on a voluntary basis. Jozef De Mey, chairman at Ageas, was one to support the Regime 28 argument. "If we go down this avenue," he said, "the pensions market can grow nicely."

On the vexing question of lack of harmonisation across Europe, De Mey noted that, at present, there is no competition between the member states. He went on to lament the lack of transparency and security, not to mention the feebleness of guarantees given to the beneficiaries. "There is a long list of things that need to be done," he said. "The central point is that pensions should be secure."

Similar views were expressed by Gabriel Bernardino, chairman of the Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors. Bernardino noted that the wide variations of pensions norms across Europe made for "an opportunity to build something that is far more consistent in its nature". At present, the pensions world in Europe has been characterised by "diversity in risk

management, and other basic factors, such as the provision of information". This, he says, is clearly a shortfall: "Attention is needed to make more information available."

Bernadino, who said he could not see why some provisions in Solvency II could not be applied to pension legislation, concluded with the question: "Do we really need a completely new approach to pension systems in the future?" His response: "Yes, we do. Of course it will take time."

Further grievances about the status quo came from Angel Martinez-Aldama, chairman of the EFRP. He told chairman Karel Van Hulle, who heads the Commission's dealing with insurance and pensions, that in the 27 EU member states, at present only four or five have well-developed pensions systems. Overall, only 40% of workers in the EU are adequately covered, he added – thus, the need to increase coverage is a "most important issue for workers".

On broadly similar lines, Willem Handels, pension strategy adviser at the Shell Pensions Fund, warned the Commission against focusing too much on cross-border issues. The substantial differences in norms across the EU would make it difficult to have pan-Europe systems, he said.

SPF Beheer publishes international pension book

SPV Beheer, the Dutch pensions and administration service provider, has published a book summarising the pension systems in developed world countries.

The book, which includes comic strips, consists of a brief summary of the Dutch, French, German, Italian, Danish, Swiss, UK and US pension systems.

There is also a series of interviews with leading Dutch political, investment and pensions experts, including Arthur Docters van Leeuwen, state appointed supervisor at Aegon; Pieter Omtzigt, a Dutch politician; Roderick Munsters, Robeco chief executive; Albert Roell, chief executive of Cas Bank; Harrie Verbon, professor of public finance at Tilburg university; and Lans Bovenberg, an independent member of the Social Economic Council's committees on social economic policy and lifecycle policy.

The book concludes that "whether we like it or not, we are heading for a single Europe" and that there is "a real possibility the Stability Pact will soon be dominated by the issue of pensions" due to the dependence of many European countries on pay-as-you-go state systems.

The interviewee also agreed the Dutch consultation, or 'polder' model, had proved its worth.

Itellorapport:

“Försäkringsbolagens stora utmaning i framtiden blir att skära ned kostnaderna”

De stora livbolagen börjar bli allt mer trängda av tuffa upphandlingar på tjänstepensionssidan och nätbankar som erbjuder billiga depåförsäkringar. Helt plötsligt så har verksamhetens kostnader kommit i fokus på ett sätt som knappt var tänkbart ens för 10 år sedan. Itello, som säljer affärssystemet Inca, menar att det inte längre räcker med att öka premieintäkterna utan livbolagens stora utmaning just nu är att få kontroll över sina kostnader.

Livbolagens administrationskostnader minskade med 3 procent mellan 2008 och 2009. Detta efter en rejäl ökning året före, mellan 2007 och 2008 ökade kostnaderna med hela 13 procent. Det skriver Itello i sin rapport "Livbolagens utmaning" där man går igenom kostnadsläget för de svenska livbolagen.

Livbolagens kostnader under 2009 var sammantaget cirka 14,3 miljarder kr. Anskaffningskostnader stod för 5,4 miljarder kr, men gav också avtal till ett värde av cirka 50 miljarder kr.

Administration kostade cirka 6,7 miljarder kr, skadereglering och utbetalning av försäkringsersättningar kostade cirka 0,4 miljarder kr och förvaltning av kapital och fastigheter, till ett sammantaget värde av cirka 2 000 miljarder kr, kostade 1,8 miljarder kr.

Gamla bestånd

Itello konstaterar att de traditionella pensionsförsäkringarna är relativt sett dyra att hantera. De står för 15 procent av kapital, avtal och kostnader av det totala livförsäkringssparandet. Samtidigt genererar de bara 5 procent av premierna.

En anledning är att bestånden har byggts upp under lång tid och att de därför innehåller en mängd olika produkter som administreras på ett flertal generationer av systemplattformar.

Tjänstepensionsmarknaden är mer effektiv. Det området står för 75 procent av livbolagens kapital, avtal och kostnader samtidigt som de genererar lite drygt hälften av premierna. En förklaring till de höga administrationskostnaderna är bolagens administration av gamla bestånd av förmånsbestämda försäkringar.

Itello menar i sin rapport att allteftersom tjänstepensionsmarknaden konkurrensutsätts kommer kostnaderna att pressas till betydligt

mycket lägre nivåer än de som finns idag.

Framtiden för livförsäkringssparandet ser Itello i kapital-

knappt 40 procent av premieflödet för kapitalförsäkringar under förra året.

Driver utvecklingen

Enligt Itello är det numera kapitalförsäkringarna som driver utvecklingen inom livförsäkringssparandet vad det gäller kapitalförvaltning och det som händer på det området kommer också att ske på andra områden inom livförsäkring.

Trenden går hela tiden mot allt lägre kostnader i branschen. Dels tvingas det fram av de stora tjänstepensionsupphandlingarna och från den konkurrens som nätbankar som Avanza och Nordnet utsätter de stora bolagen för. Dels minskar andelen av kapitalet i traditionella försäkringar medan det ökar i depåförsäkringar. Itello menar att utvecklingen på sikt leder vidare mot generella sparförsäkringar.

Måste få kontroll

"Varför behöver vi en försäkring om vi vill ha en traditionell pensionsförvaltning av vårt pensionskapital, en annan om vi vill placera i fonder och en tredje om vi vill placera i enskilda värdepapper? Framtidens pensions- och försäkringssparande erbjuder naturligtvis generella plattformar för alla typer av tillåtna placeringsalternativ", skriver Itello i rapporten.

Det här leder till att de gamla livbolagens utmaning inför framtiden blir att få kontroll över sin kostnadsida, något som de nya uppstickarbolagen i stor utsträckning redan har. Itello, som lever på att sälja affärssystem till försäkringsbolag, talar om att "bolagens främsta utmaning ligger i att långsiktigt investera sig ur de gamla kostnadsstrukturerna".

"Framtidens pensionssparande erbjuder naturligtvis generella plattformar för alla typer av placeringsalternativ."

försäkringar. Där ser kostnaderna helt annorlunda ut än för tjänstepensioner och traditionella pensionsförsäkringar. Kapitalförsäkringarna står för cirka 10 procent av kostnaderna men inbringar samtidigt 40 procent av premierna. Men det är också här som utmanarna, i form av nätmäklarna, märks mest. Trots att nätmäklarnas försäkringsbolag är relativt små både vad det gäller kapital och antal kunder stod de för

"På samma sätt som fondförsäkringar har blivit ett självklart alternativ inom alla pensionsområden kommer depåförsäkringar eller snarare generell sparförsäkring att bli det i en mycket snar framtid. Denna utveckling kommer att medföra den största förändringen för avtalspensionsbolagen eftersom dessa inte finns med på kapitalförsäkringsmarknaden."

Justerade administrationskostnader 2009 (miljoner kr)

	Pensionsförsäkring	Tjänstepension	Kapitalförsäkring	Risikförsäkring	Summa
Folksam	145	253	71	137	606
Länsförsäkringar	200	407	59	35	701
SEB Trygg Liv	144	249	82	23	498
Skandia	255	743	178	200	1376
Alecta	0	578	0	255	833
AMF	15	546	0	0	561
KPA	9	204	0	21	234
SPP	46	674	1	-32	689
Handelsbanken Liv	66	79	30	9	184
Nordea Liv & Pension	73	75	3	16	167
Swedbank Försäkring	9	76	59	30	174
Danica	4	31	18	1	54
Moderna Liv	6	35	24	7	72
Avanza	3	11	37	0	51
Nordnet	2	11	68	0	81
Summa:	977	3972	630	702	6281

Källa: Itello

skandia
bank & försäkring

Skandia är en av världens ledande oberoende leverantörer av kvalitetslösningar för långsiktigt sparande. Vi erbjuder produkter och tjänster som tillgodoser våra kunders behov av spar- och trygghetslösningar i olika skeden av livet. Skandia finns i ett 20-tal länder på fyra kontinenter. Basen är Europa med huvudmarknaderna Storbritannien och Sverige, men Skandia är också verksamt i Australien och på utvalda tillväxtmarknader i Asien och Latinamerika. Sedan 2006 är Skandia en del av den internationella finanskoncernen Old Mutual som finns i 48 länder runtom i världen.

Försäljningsansvarig Förmedlarmarknad sökes till Grupp-försäkringsaffären i Skandia

Marknad och Försäljning är en avdelning inom Affärsområde Företag. Marknad och Försäljning har ansvaret att driva Skandia Sveriges företagsrelaterade försäljning, distributionsstöd och marknadsföring.

Vår Grupp-försäkringsaffär står inför en spännande framtid; Med ny teknik och nya koncept förändras denna affär som har en lång historia i Skandia. Eftersom en ökande andel av affären går via förmedlare blir den kanalen extra viktig. Vi söker nu en person som skall leda detta arbete och ansvara för samverkan med förmedlarna, med uppgift att sätta Skandias Gruppaffär i nytt ljus på marknaden.

Din roll

Som Försäljningsansvarig Förmedlarmarknad arbetar du med att utveckla samarbetet och affären med våra befintliga förmedlare. Rollen innebär även att aktivt organisera det stöd Skandia kan ge förmedlarna. I rollen ingår även att rekrytera nya samarbetspartners.

Din profil

För att lyckas i rollen behöver du vara driftigt, affärsorienterad samt mål- och resultatorienterad. Du är positiv och samarbetsvillig och trivs med ett stort mått av individuell frihet och tar eget ansvar för ditt arbete. Samtidigt är det en naturlig framgångsfaktor för dig att samarbeta med andra för att utvecklas och driva arbetet framåt.

Din bakgrund

Vi söker dig som har kunskap och erfarenhet av både försäljning och försäkring, gärna med god erfarenhet av grupp-försäkring. För att lyckas bör du dessutom ha ett etablerat nätverk med de förmedlare som är tongivande inom grupp-försäkring. Meriterande är om du har en högskoleutbildning. Du skall även trivas med att arbeta med strategiska frågor och bör kunna se olika sätt att angripa marknaden. Du har en hög integritet och ordentligt med skinn på näsan. Ditt engagemang, din positiva attityd och din prestigelösa inställning är avgörande för att lyckas!

Din ansökan och övriga upplysningar

Du är välkommen med din ansökan, i form av cv och personligt brev till Göran Engström, Chef Försäljning Grupp & Privatvård; goran.engstrom@skandia.se senast den 15 oktober 2010. Har du frågor kring tjänsten kontakta Göran på tel. 08-788 16 49 alt. 070-661 19 87.

Fackliga representanter

Gert-Ove Zettergren, FTF, 08-788 32 41
Anne Andersson, Saco, 08-788 22 71

Portugal köper Europas pensionärer med skattefrihet

Den nyss avslutade valrörelsen i Sverige handlade i mångt och mycket om att köpa pensionärernas röster med olika typer av skatterabatter. I Portugal har man gått längre än så. Där erbjuder man sedan årsskiftet pensionärer som flyttar till landet total skattefrihet på tjänstepensionsinkomster, som ett sätt att locka Europas pensionärer att ta med sig pengar och konsumtionsvilja och flytta till Portugal.

Portugal, ett av de så kallade PIIGS-länderna som dras med stora budgetunderskott och gigantiska lånebehov framöver, har valt en annan väg än flera av de andra länderna på EU:s svarta lista över syndare mot stabilitetspakten. Istället för att höja skatter generellt för att öka skatteintäkterna har portugiserna istället valt att minska skatteintäkterna på inflyttande pensionärer till noll. Det innebär att européer med pensionsinkomster är välkomna att flytta till landet och belönas med noll procents skatt på sina pensioner, till exempel ITP.

Och i och med att det numera går att ta ut svensk tjänstepension temporärt under lägst fem år behöver inte exilen bli permanent. Efter fem år går det fint att flytta hem igen med hela tjänstepensionskapitalet rent, för den som så önskar.

– Det är nästan lite för bra för att vara sant och det sticker nog en del i ögonen på skattemyndigheterna i Sverige när den faktiska skatten blir noll. Det brukar vara ok om skatten är lägre än i Sverige men noll är nästan för bra, säger Göran Andersson, skattekonsult på företaget Taxzero, som noterat att kön över välbeställda kunder som vill flytta till Portugal växer.

Portugal mest förmånligt

– Om man tittar på SCB:s siffror över emigrationen har vi inte haft en så här stor utflyttning sedan svenskarna gav sig i väg till Amerika i slutet av 1800-talet, säger han. Han tillägger dock att all utflyttning från Sverige inte styrs av skatteskal utan att det ofta handlar om människor som återvänder till sina hemländer efter ett yrkesliv i Sverige eller rena återföreningar.

Men Portugal har nu seglat upp som det mest förmånliga

landet att flytta till. Och det är inte svårt att nolla skatten på privata tjänstepensionsinkomster för svenskar. Kravet är att man inte bott i Portugal under de fem närmast föregående åren. Då har man möjlighet att under tio år njuta av total skattefrihet på inkomster från tjänstepension.

– I Sveriges skatteavtal med Portugal gav man hemviststaten rätten att beskatta tjänstepensionsinkomsterna. När Portugal nu sänkt skatten på dessa till noll innebär det att man varken drabbas av svensk Sink-skatt eller portugisisk inkomstskatt, säger Göran Andersson.

I skatteavtalen gör man skillnad mellan olika typer av pensioner och vem som står som utbetalare. Det gör att de förmånliga reglerna endast omfattar privata tjänstepensioner. För pensionärer som har pension ifrån stat, kommun eller landsting så gäller att man måste betala svensk Sink-skatt, alltså 25 procents skatt.

– Jag har ingen bra förklaring till varför man har gjort den uppdelningen men det är ofta så det ser ut i de olika skatteavtalen som Sverige förhandlat fram, säger Göran Andersson.

Kryphål i Peru

Enligt Mats Andersson, departementssekreterare på Finansdepartementet, så händer det att man gör om skatteavtalen mellan länder om det uppstår kryphål, men det är inte vanligt.

– Jag vet att vi gjort om skatteavtalet med Peru under 1990-talet och även dubbelbeskattningsavtalet med Belgien har man gjort om. Man brukar vid avtalen försöka undvika att skapa en situation med dubbel ickebeskattning, men jag kände inte till att Portugal nu ändrat reglerna på det sätt som du beskriver, säger han och tackar Pensionsnyheterna för informationen.

Vårt att notera är att den allmänna pensionen är skattefri i Portugal samtidigt som den utgör underlag för särskild inkomstskatt, Sink, i Sverige. Men där har man ändå ett rejält fribelopp på 33 000 kr i boten. Det gör att även allmän pension beskattas lindrigare.

För andra tillgångar som finns i olika typer av privata pensions-

försäkringar blir det särskild inkomstskatt på utbetalningarna. Men om man har p-klassade försäkringar går det att flytta dem till utländska bolag som erbjuder p-försäkring och som saknar driftställe i Sverige, till exempel försäkringsbolag på Irland. Då slipper man undan avkastningsskatten.

ESO-rapport

Den hårt kritiserade ESO-rapporten, "Beskattnings av privat pensionssparande" som kom i våras, argumenterade för att man borde slopa avdragsrätten för tjänstepensionskapitalet, bland annat för att säkerställa att pensionskapitalet inte skulle försvinna utomlands och undgå svensk beskattning. Exemplet Portugal visar att det finns EU-länder som faktiskt inte ens bryr sig om att ta ut skatt, om de i stället får köpstarka pensionärer som kan konsumera tjänster, skapa arbetstillfällen och generera moms.

Och Portugal är inte ensamt om att vilja köpa Europas pensionärer. Även Malta har ett liknande upplägg, men med något högre krav på att pensionen ska vara tillräckligt hög för dem som flyttar in och även krav på egen bostad.

Frankrike tar också emot svenska pensionärer med öppna armar. Ett par med en sammanlagd svensk pensionsinkomst på 500 000

Göran Andersson, skattekonsult på Taxzero.

svenska kronor om året kommer undan med omkring åtta procents skatt i Frankrike. Vid den dubbla inkomsten stiger skatten till 18 procent, vilket ändå måste sägas vara skattebilligt med hänsyn till att bara kommunalskatten i Sverige ligger över 30 kr i de flesta kommuner. De som funderar över att flytta utomlands av skatteskal har i normalfallet inkomster som ligger över brytpunkten för statlig skatt.

Frågan är bara om det kommer att bli ytterligare konkurrens om Europas pensionärer där de olika EU-länderna kommer att locka med skatteförmåner för att på så sätt få liv i sina krisdrabbade ekonomier. Billigare än gratis, som i Portugal, blir det bara om man ordnar med flyttbidrag i kombination med nollskatt. Det är det ingen som tänkt på, än.

Fakta/Pension i utlandet

Under 2009 utvandrade totalt 39 240 personer från Sverige. Det var en minskning från 45 294 som utvandrade 2008. Som jämförelse kan nämnas att det under 2009 var 102 280 som invandrade till Sverige vilket gav ett överskott på 63 040 personer. Av de som utvandrade var 16 732 födda i Sverige, 6 343 födda i Norden utom Sverige och ytterligare 6 382 personer var födda inom EU.

När det gäller Portugal så har in- och utvandringen hittills varit blygsam och legat långt efter Spanien.

In- och utvandring mellan Spanien och Sverige

År	Invandrarare	Utvandrare
2007	1515	1336
2008	1706	1129
2009	224	67

Portugal		
2007	206	99
2008	230	90
2009	224	67

Det var först under 2010 som Portugal införde nya skatteregler för privata tjänstepensioner för invandrare. Först till sommaren 2011 kommer SCB att ha ny statistik klar som visar om den nya skattemoroten haft någon dragningskraft på svenskarna.

Portugal försöker sedan årsskiftet att locka till sig pensionärer och, kanske framförallt, pensionskapital genom att erbjuda total skattefrihet på tjänstepensionsinkomster.

Skatteverkets GD Ingemar Hansson:

“Sverige kan säga upp dubbelbeskattningsavtalet – men det är jobbigt”

I OECD:s modellavtal för dubbelbeskattningsavtal utgår man ifrån att beskattningen ska ske i hemviststaten, alltså enkelt uttryckt där man bor. Om nu Portugal väljer att ta bort skatten för inflyttande pensionärer så är det inte så mycket man från svensk sida kan göra åt den saken.

– Vi brukar, när vi förhandlar om dubbelbeskattningsavtal, hävda att det inte ska vara hemviststaten utan källstaten som ska ha beskattningsrätten avseende pensioner. Men eftersom det står i OECD:s modellavtal att det är hemviststaten som ska ha rätten att beskatta de här inkomsterna så är det en svår position att förhandla igenom, säger Ingemar Hansson.

Han menar att Sverige inte kan göra särskilt mycket.

– Sverige kan säga upp avtalet för omförhandling. Men det är jobbigt. Skatteavtal tar flera år att förhandla fram och de resurser som finns på finansdepartementet för den här typen av förhandlingar är begränsade. En möjlighet är att säga upp avtalet med Portugal för att pressa

fram förändringar med hot om att det annars kan bli ett avtalslöst tillstånd. Men ett sådant tillstånd är knappast rimligt eftersom Portugal är ett EU-land. Dessbättre är detta inte längre något som ligger på mitt bord. Det är regeringens sak att förhandla fram skatteavtal, säger Ingemar Hansson.

Skatteverket och fondförsäkringsbolagen är oense om hur man ska beskatta de provisioner som fondbolagen ger fondförsäkringsbolagen i form av kickbacks på fonder där spararna väljer att placera sitt kapital.

Frågan har kommit upp i samband med att Avanza fick en skatterevision och där Skatteverket hävdade att provisionerna hörde till näringsveksamheten och därmed skulle beläggas med inkomstskatt. Avanza har hävdad att provisionerna ligger i försäkringsverksamheten och att de därmed hör till kundens sparande i fonderna och att den delen ska avkastningsbeskattas.

Skatterättsnämnden har kommit till samma ståndpunkt som Skatteverket men avgörandet är överklagat av både Avanza och Skattever-

Ingemar Hansson, generaldirektör på Skatteverket.

ket varför man nu väntar på dom i Regeringsrätten.

Ingemar Hansson säger i en kommentar.

– Jag vet att branschen har en annan syn än vi i den här frågan och hittills har försäkringsbolagen förlorat. Men vi har vår syn och branschen har sin. Nu får domstolen tolka lagen och avgöra. Det tycker jag är en bra ordning.

Personnyheter

Swedbank Försäkring storrekryterar till chefstjänster

Under hösten har Swedbank Försäkring förstärkts med flera nya nyckelpersoner.

Bland annat har bolaget rekryterat ny ekonomichef och kapitalförvaltningschef, liksom en ny chefsaktuarie.

”Det är tack vare det starka kontorsnätet i Swedbank och Sparbankerna och hårt arbete vi

i dag är näst största försäkringsbolag på marknaden. Nu får våra produkter en större plats på kortaren och det stödjer vår försäljning”, säger Per-Erik Gullnäs, vd Swedbank Försäkring, i en kommentar.

Företaget består i dag av 140 anställda och har en total premieinkomst om 22 miljarder kr.

”Jag är mycket glad att kunna knyta så många kompetenta personer till företaget. Det ger oss ännu bättre möjligheter att växa inom liv- och pensionsaffären. Med kunden i fokus och målet att erbjuda trygghet för ännu fler”, säger Per-Erik Gullnäs.

Följande personer har börjat eller kommer att börja på Swedbank Försäkring:

- Carlos Barriuso, complianceansvarig (augusti). Tidigare DnB Nor.

- Patrik Nygren-Bonnier, marknads- och försäljningschef (juni). Tidigare Vargen Reklambyrå.

- Peter Elmhorn, kapitalförvaltningschef (juni). Tidigare Danske Capital.

- Peter Henn, chefsaktuarie (börjar december). Tidigare Skandia.

- Michael Lundin, ekonomichef (juni). Tidigare Länsförsäkringar.

- Elisabeth Ång, CRO (börjar december). Tidigare Skandia.

- Mikael Lundin

- Mikael Lundin

Konsumentverket:

Avanza får säga att de ger dubbelt så hög pension som Skandia

Under våren meddelade Konsumentverket att Avanza Bank i sin marknadsföring får hävda att en sparare som väljer deras fondförsäkringslösning kan få dubbelt så hög pension som den som väljer att spara i Skandia Link.

Avanza har använt sig av sin indexfond Avanza Zero i en icke rådgiven fondförsäkringslösning och ställer den mot en rådgiven fondförsäkring i Skandia Link där kapitalet placeras i den aktivt förvaltade fonden Skandia Sverige.

Konsumentverket uppmärksammade kampanjen och bad Avanza Bank att styrka sina påståenden varvid bolaget skickade in en uträkning där man visar att det faktum att man inte har några avgifter på fond- eller försäkringsnivå leder till att kapitalet, vid samma antagna årliga avkastning, 6 procent, ger ett dubbelt så högt kapital efter 30 år vid årliga insättningar. Avanzas avgifter blir i det valda exemplet 0 procent av kapitalet medan Skandia Link-alternativets avgift totalt uppgår till 2,15 procent om året plus 360 kr.

– Avanza skickade in en beräkning som visar att de kan styrka att kunden kan få dubbelt så mycket och efter det kunde vi avskrivna ärendet, säger Malin Fors, jurist på Konsumentverket, till Pensionsnyheterna.

Skandia reagerade mot att Avan-

Jessica Malmfors, vd för Skandia Fonder, menar att Avanza inte följt praxis för marknadsföring av fonder. "Avanza har ju jämfört äpplen med päron och därtill gjort en mängd antaganden som inte är rimliga", säger hon till Pensionsnyheterna.

za kom undan med att jämföra två helt olika produkter, en med möjlighet till rådgivning och en helt utan. Genom att inte jämföra samma sorts produkt så försvann Avanzas egna avgift på 0,5 procent för Avanzas rådgivna produkt.

Äpplen och päron

– Jag tycker att det är förvånande att man som bolag kan tillåtas räkna utifrån vilka märkliga antaganden som

helst i sin marknadsföring. Praxis inom marknadsföring är annars att jämföra likvärdiga produkter för att ge konsumenterna korrekt information. Avanza har ju jämfört äpplen och päron och därtill gjort en mängd antaganden som inte är rimliga, säger Jessica Malmfors, vd för Skandia Fonder, till Pensionsnyheterna.

Skandia vänder sig även emot att det inte finns någon förankring i antagandet att Avanzas fond och Skandias skulle ha samma framtida avkastning.

De fonder som Avanza har i jämförelsen skiljer sig åt i såväl upplägg som historisk avkastning.

– Det finns avgörande skillnader i fonderna som Avanza inte alls tar hänsyn till i reklamen. Skandia Sverigefonden har möjlighet till att investera i långt fler bolag än Avanza Zero och sett historiskt har Skandia Sverige haft högre avkastning än det index som Avanza Zero följer. Att då anta att fonderna ska ha samma avkastning framåt tycker jag är anmärkningsvärt. Vi tycker inte att vare sig fonderna eller försäkringslösningarna är jämförbara och anser därför att det är vilseledande att säga att Avanzas produkt ger dubbelt så hög pension, säger Jessica Malmfors till Pensionsnyheterna.

Skandias biträdande bolagsjurist Daniel Mörndal skrev i april brev till Konsumentverket och ville förmå verket att återuppta prövningen men utan resultat.

– När vi tittar på den här typen av ärenden blir det emellanåt en balansgång mellan konsumenträtt och en konkurrensfråga mellan två bolag. Vi känner att i det här ärendet är det upp till Skandia att ta saken vidare till Marknadsdomstolen eller Konkurrensverket, säger Malin Fors.

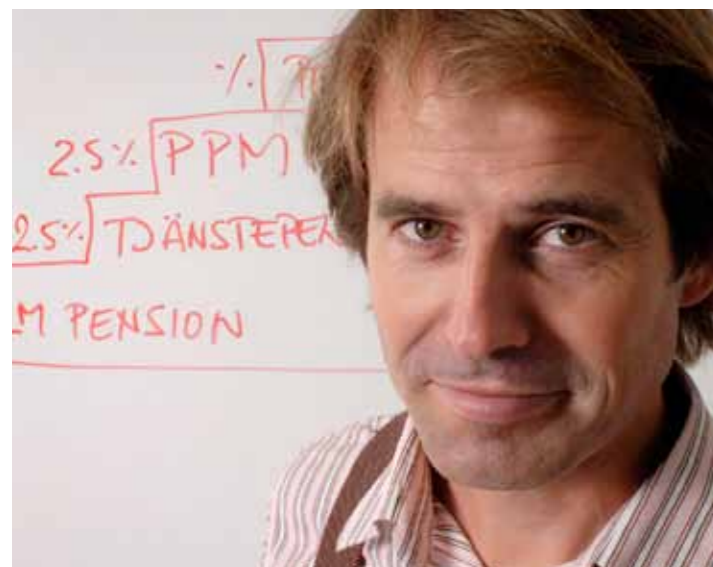
Avanzas sparekonom Claes Hemberg håller inte med om att det är fel att jämföra aktiv förvaltning med passiv och tycker absolut inte att jämförelsen haltar.

– Både indexförvaltning och aktiv förvaltning handlar om löften. I indexfonder lovar man att följa index och i en aktivt förvaltd fond lovar man att vara aktiv. Men det säger ingenting om hur bra eller dåligt det kommer att gå i framtiden, säger Claes Hemberg och fortsätter:

– Det intressanta med vår jämförelse tycker jag är skillnaden i resultat mellan en fond med avgifter och en fond utan och jag tycker att pensionsbranschen många gånger tar hutlöst betalt för sina tjänster, säger Claes Hemberg.

Skandias biträdande bolagsjurist Daniel Mörndal skrev i april brev till Konsumentverket och ville förmå verket att återuppta prövningen men utan resultat.

– När vi tittar på den här typen av ärenden blir det emellanåt en balansgång mellan konsumenträtt och en konkurrensfråga mellan två bolag. Vi känner att i det här ärendet är det upp till Skandia att ta saken vidare till Marknadsdomstolen eller Konkurrensverket, säger Malin Fors.

Avanzas sparekonom Claes Hemberg tycker inte att det är vilseledande att jämföra en indexfond med en aktivt förvaltd fond.

Finansanalytiker Peter Malmqvist:

"Begränsa möjligheten att förlora pensionen på börsen"

Under de senaste åren har det skett en snabb förflyttning av ansvaret för våra pensioner från stat och arbetsgivare till individer. Risken har hamnat i knäet på svenskarna, som genom placering i fonder själva avgör hur deras pensioner ska förvaltas.

Men spararna gör ofta fel i och med att de sällan eller aldrig rebalanserar sina portföljer. Därför har de oftast en alldeles för hög risk i sina portföljer. Det kan få ödesdigra konsekvenser för de framtida pensionärerna och effekterna kommer att få betydelse för konjunkturen. Det förklarade finansanalytikern Peter Malmqvist vid ett föredrag på SPV:s pensionsdagar i slutet av september.

För mycket aktiesparande

– När jag upptäckte att aktiemarknadens fall genom AP-fonderna får en direkt koppling till nästa års pensioner så insåg jag att det kommer att skapa en åtstramande effekt eftersom pensionärerna då får mindre pengar att röra sig med. Börsfallet 2008 ledde ju till att balanseringen utlöstes och pensionärerna fick några hundralappar mindre att röra sig med varje månad, förklarade han.

Det faktum att börsen går ned

leder då samtidigt till en åtstramning av ekonomin, trots att det bästa i det läget vore att skapa lättnader, för att komma ur en konjunktursvacka.

Han varnar för en framtid där svenskarna i växande utsträckning har en alltför stor andel av sitt sparande i aktiemarknaden strax innan de går i pension och föreslår att man på något sätt måste försöka lösa problemet som annars kan få mycket "otrevliga konsekvenser".

– Vi måste försöka begränsa människors möjligheter att förlora pengar vid börsnedgångar, sa han och slog fast att den ökade volatiliteten på marknaden har kommit för att stanna.

– Vi kan vara absolut säkra på att det kommer att komma nya bubblor och nya ras i aktiemarknaden. Tvärtom vad läroboken säger så har den stora aktiviteten med nya pengar in i på börsen inte lett till att volatiliteten minskat utan istället ökat, förklarade han.

Garanti en lösning

Något förslag på hur svenskarna skulle ges "rött kort" för alltför riskabla pensionsval hade han inte men nämnde efter föredraget att någon typ av traditionell försäkringslösning med någon typ av garanti skulle kunna vara en lösning på problemet.

Han menade att människor i

allmänhet inte rätt uppfattar risken att förlora pengar i aktier.

– Om aktierna tappar tio procent av värdet så händer ingenting. Men vid en 20-procentig nedgång går en magisk gräns då människor börjar prata om ras och fenomenet fångas upp av medierna. Fortsätter börsen då nedåt så är risken överhängande att människor säljer när börsen står som lägst och förlorar därmed en stor eller till och med mycket stor del av sin framtida pension, förklarade han.

Ingen omallokering

Att finansmarknaden själv skulle kunna bidra till att se till att kapitalet omallokerades för att hålla nere risken trodde han inte på.

– För det första är aktierelaterade produkter högre prissatta än till exempel räntefonder. Redan det gör att det är svårt att se att branschen frivilligt skulle förmå kunderna att flytta sina pengar, så den vägen tror jag inte att man kan hoppas på, sa han.

Han förklarade att svenskarnas faiblesse för investeringar i aktiemarknaden främst kunde förklaras av ren girighet. Avkastningen på Stockholmsbörsen har varit 13,9 procent i årstakt under de senaste 40 åren. Det är ett närmast unikt bra resultat och slår faktiskt index för emerging markets.

En stor del av den höga avkastningen beror på att värdet på den svenska kronan pressats ned, framförallt i förhållande till euron vilket gjort att de svenska företagen kunnat göra stora vinster i kronor på affärer utomlands. Detta samtidigt som svenskar kunnat notera att det blivit allt dyrare att semestra i Europa.

– I förhållande till euron har kronan tappat 60 procent av sin köpkraft sedan 1970-talet. Till en början, när vi hade fast valutakurs, genom devalveringar och senare genom att kronan försvagats. Det kan alla som funderar över att köpa en lägenhet i Nice se eftersom en lägenhet där kostar lika mycket som fyra lägenheter i Stockholm, förklarade Peter Malmqvist.

Han spådde att valutaförsvagningen på sikt inte skulle fortsätta, vilket bör innebära att Stockholmsbörsen inte längre kommer att ha samma förmåga att avkasta mer än andra aktiemarknader i världen och då är den stora frågan var de giriga svenskarerna ska placera sina pengar för att få maximal avkastning.

– Det stora problemet med fondsparandet är att det är alldeles för lätt att mäta historisk avkastning och alldeles för svårt att beskriva risk, avslutade Peter Malmqvist.

Redaktionsrådet

Pensionsnyheternas redaktionsråd har till uppgift att hjälpa till med att ge stöd i övergripande frågor och nyhetsbrevets inriktning.

Eva Adolphson, Alecta

Glenn Nilsson, Max Matthiessen

Johan Sjöström, KPA Pension

Michael Runnako, TeliaSonera

Pia Henström Björkman, stadskansliet Göteborg

Anders Johansson, SEB Trygg Liv

Mikael Claesson, Moderna Liv & Pension

Redaktionen

Pensionsnyheterna Analys ges ut av Exakt Media AB
Johannesgränd 1
111 30 Stockholm

Telefon: 08-455 67 70
Fax: 08-658 43 46
Orgnr: 556 733-3561
BG: 5514-2061

Chefredaktör:
Mikael Nyman
Telefon: 08-455 67 78
Mobil: 070-542 96 95
E-post: mikael.nyman@exaktmedia.se

Redaktör:
Ulf Lundblad
Telefon: 08-455 67 74
Mobil: 070-444 81 06
E-post: ulf.lundblad@exaktmedia.se

Ansvarig utgivare:
Malin Svenberg
Telefon: 08-455 67 76
Mobil: 070-668 44 99
E-post: malin.svenberg@exaktmedia.se

Prenumerationer:
Susanna Terme
Telefon: 08-455 67 70
E-post: prenumeration@pensionsnyheterna.se

Prenumerationspriset är 4 350 kr (exkl. moms) per år. Pris för prenumeration utanför Sverige är 4 700 kr. Prenumerationen betalas i förskott och kan endast avslutas vid prenumerationens slut, ej under löpande period.

Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt. Det är inte tillåtet att vidarebefodra, kopiera eller på annat sätt mångfaldiga materialet utan ansvarig utgivares medgivande.

Utgivning 11 nummer per år. Detta nummer är presslagt den 11 oktober 2010.
ISSN 1654-5990

Har du gjort en översyn
av din depåbank nyligen?

Det kanske du borde.

Swedbank Markets
Securities Services

Tomas Lundmark
Telefon 08-585 918 87
tomas.lundmark@swedbank.se

Patrik Larsson
Telefon 08-585 925 44
patrik.larsson@swedbank.se